

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LXII

WARSZAWA 2014

NR 2

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Redaktor — Andrzej Klonder

Zastępcy Redaktora — Elżbieta Mazur, Martyna Milewska
Sekretarze Redakcji — Magdalena Bis, Ludmiła Paderewska

Członkowie Komitetu — Maria Bogucka, Jarosław Dumanowski,
Andrzej Janeczek, Leszek Kajzer, Jan Klápště,
Elżbieta Kowalczyk-Heyman, Jerzy Kowalczyk,
Jerzy Kruppé, Maria Nietyksza, Raimo Pullat,
Janusz Sztetyło, Wojciech Szymański,
Andrzej Wyrobisz

Adres Redakcji:

00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105

<http://www.iaepan.edu.pl/czasopisma/kwartalnik/index.html>

e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl

tel. 22 620 28 81 w. 146

Skład i łamanie:

Krzysztof Anuszewski, tel. 22 629 44 78

Druk i oprawa:

OFICyna WYDAWNICZO-POLIGRAFICZNA „ADAM”

02-729 Warszawa, ul. Rolna 191/193

tel. 22 843 37 23, 22 843 08 79, tel./fax 22 843 20 52

Nakład 400 egz. Arkuszy wydawniczych 11,5. Papier offset 80 g.

Oddano do składania w październiku 2014 r., druk ukończono
w listopadzie 2014 r.

SOMMAIRE

ÉTUDES ET MATÉRIAUX

Paweł Dettloff, <i>Fabrica ecclesiae</i> des Dominicains de Gidle dans la lumière des archives. L'organisation et le coût de la construction des temples en briques au XVII ^e siècle en Pologne	187
Paweł T. Dobrowolski, L'Europe volante – les mongolfières au XVIII ^e siècle	215
Aleksander Jankowski, La patronne de la transformation des civilisations. La légende de Marianna Skórzewska établie à l'heure de la chute de la Pologne . .	227
Barbara Maria Gawęcka, La collégiale de Kielce. La sollicitude envers l'Église dans les années 50 du XIX ^e siècle	243

COMMUNIQUES SCIENTIFIQUES

Vasyl Slobodian, La vue de Chełm durant la seconde moitié du XVII ^e siècle . .	259
---	-----

REVUE DES RECHERCHES

Tetjana Hoško, L'historiographie ukrainienne contemporaine sur les villes ayant adoptées la loi de Magdeburg (le centre de Lviv)	267
--	-----

CRITIQUES	285
(voir sommaire polonais)	

CHRONIQUE

Jacques Le Goff (1924-2014) — Maria Bogucka	303
IV ^{ème} Conférence Internationale de le cadre de la série <i>Colloquia Russica</i> , « Les Rourikides dans le monde des relations dynastiques : politique, tradition, culture, religion (X ^e -XVI ^e siècles) », Mogilno, 14-16 novembre 2013 — Witalij Nagirnyj	304
I ^{er} Conférence Nationale « La tégumentologie polonaise aujourd'hui », Toruń, 26-27 juin 2014 — Arkadiusz Wagner	307

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Paweł Dettloff, The Dominican <i>fabrica ecclesiae</i> in Gidle in the light of archival records. An example of organizing and financing the building of brick temples in the Commonwealth in the 17 th century	187
Paweł T. Dobrowolski, The flying Europe – balloons in the 18 th century	215
Aleksander Jankowski, A patroness of progress. The “white legend” of Marianna Skórzewska created during the decline of the Commonwealth	227
Barbara Maria Gawęcka, The restoration of the collegiate church in Kielce in the 1850s	243

COMMUNIQUES

Vasyl Slobodian, A view of Chełm from the second half of the 17 th century	259
---	-----

RESEARCH SURVEYS

Tetjana Hoško, Contemporary Ukrainian studies on Magdeburg Law towns (the Lviv centre)	267
--	-----

REVIEWS	285
(ref. Polish contents)	

CHRONICLE

Jacques Le Goff (1924–2014) — Maria Bogucka	303
The 4 th International Conference of the <i>Colloquia Russica</i> series, “The Rurik dynasty in dynastic networks: politics, customs, culture, religion (10 th –16 th century)”, Mogilno, 14–16 November 2013 — Witalij Nagirnyj	304
The 1 st Polish Conference on Book-Binding “Polish tegumentology today”, Toruń 26–27 June 2014 — Arkadiusz Wagner	307

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Paweł Dettloff, <i>Fabrica ecclesiae</i> dominikanów w Gidlach w świetle przekazów archiwalnych. Organizacja i koszty budowy murowanej świątyni w siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej	187
Paweł T. Dobrowolski, Latająca Europa — balony w XVIII w.	215
Aleksander Jankowski, Patronka cywilizacyjnej przemiany. Biała legenda Marianny Skórzewskiej wykreowana w dobie upadku Rzeczypospolitej	227
Barbara Maria Gawęcka, Kolegiata w Kielcach. Dbalność o kościół w latach pięćdziesiątych XIX w.	243

KOMUNIKATY NAUKOWE

Vasyl Slobodian, Widok Chełma z drugiej połowy XVII wieku	259
---	-----

PRZEGLĄD BADAŃ

Tetjana Hoško, Współczesna historiografia ukraińska o miastach na prawie magdeburskim (ośrodek lwowski)	267
---	-----

RECENZJE

Kazimierza Stronczyńskiego opisy i widoki zabytków w Królestwie Polskim (1844–1855), t. IV: Gubernia płocka — Leszek Kajzer	285
Marek Wrede, Przebudowa Zamku Królewskiego w Warszawie przez Zygmunta III — Maria Bogucka	289
Piotr Guzowski, The Origins of the European Marriage Pattern in Early Period from the Perspective of Polish History — Maria Bogucka	291
Rafał Kubicki, Młynarstwo w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach w XIII–XV wieku (do 1454 r.) — Tomasz Związek	292

KRONIKA NAUKOWA

Jacques Le Goff (1924–2014) — Maria Bogucka	303
IV Międzynarodowa konferencja naukowa z serii <i>Colloquia Russica</i> , „Rurykowicze w świecie powiązań dynastycznych: polityka, obyczajowość, kultura, religia (X–XVI w.)”, Mogilno, 14–16 listopada 2013 r. — Witalij Nagirnyj . . .	304
I Ogólnopolska Konferencja Oprawoznacząca „Tegumentologia polska dzisiaj”, Toruń 26–27 czerwca 2014 r. — Arkadiusz Wagner	307